

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpašhneeks un avgašdatajš.

Mahjas weefis isnaht weent reis pa nebešu.

Mahja ar weefshišānu
 par pahti:
 par gabu 1 rub. 60 kap.
 „ pufgabū 55 „
 Mahja beš weefshišān-
 nās Rīgā:
 par gabu 1 rub. — tab.
 „ pufgabū 55 „
 „ 3 mehnešči 30 „
 Mahj. w. teel isdohšs feš-
 oenašm no p. 10 šahkōbi.

Mahja
 par fludināšānu:
 par weenas fleijas šmalšu
 rakšu (Perit)-rindu, jeb
 to weetu, ko tabda rinda
 eeneem, mahja 10 kap.
 Medafija un etšpedijija
 Rīgā,
 Ernst Plates bilšu- un
 grahmātu- oruštawā pēe
 Bēhiera bašnijas.

No 38.

Sestdeena 17. September.

1877.

Ma h d i t a j s.

Samalahs šinas. Telegrafa šinas.
 Gelfšjemes šinas. No ūtgas: pabr jaunā mahžibas-weetu preešč
 bebrnu-šanehmehajm; — pabr žigaru ašwešānu uš Jerusalemi. No Dpe-
 talna draudšes: pabr pušhu nedarbeem un natts-štagašānānān. No Mahl-
 vils: pabr tureenas hūšhānā. No Dohbeles aprīnka: negantneeku nedarbs
 — šapu-welwe ušmūhleta, šabrtš išnests un attaišlhts. No Šgānuu šemes:
 pabr šāi gada rašhōjumeem. No Kurštās: Turtu warjineeks.
 Kara-šinas.
 Čewainohšs wiršneeks, tagadeja kara-notifikums. Sinatnibas un tantas
 draugeem (ušatīnāšānās rakštš). Naudas papihen jena.
 Pēe likumā. Šanilijas noslēpumi. Graudi un ũeeti.

Šaunalahs šinas.

No Rīgās. Rā dširdamā, tad šhejeenas pilšefehtas gwar-
 dija un dšeedataju beedrība (Viederkranz), eewehrodānās muhšu
 kara-wihru wairjadšības uš kara-lauka, lašhš labprahtigas dah-
 wanās preešč kara-wihreem, ar „Šarkana kruska“ grahma-
 tahm dahwanās lašidami.

No Peterburgās. Rā Kreewu Peterburgās awišeš šino,
 tad uš Parihšes ištahdi tikšhōht fuhtitas fotografijas (bildes),
 tuzas nonemtas no masalahm tautahm un žilim, kas peeder pēe
 Kreewijas wālštš, par pēemehru no Tartareem, Kirgilsheem,
 Mangoleem, Džjakeem, Karelešeem, Latwešeem, Baškireem,
 Kalmikeem, Tschuwascheem, Tšcheremiseem, Šchideem u. t. pr.

No Tschernigowās. Rā no Reschines teel šinohtš, tad
 tur tai 20. Auguštā breesmīga wehtra ar krusu plohhjušehš.
 Wiš dahrsi un it ihpašči tabakās šahdijumi, kas tur gan-
 drīš semneeku weeniga eeneemšānā, glūšči nopohštiti. Krusa
 šahdam klošterim par 600 rubl. lohgu ruhtes ištīufe. Re-
 šinas pilšefehtā par šahdeem 20,000 rublu šlahde notikufe.
 Pilšefehtas tuwumā 2 semneeki no krusas noštiti. Uš Dšels-
 žela diwi šrahdneeki, no krusas glahbdamees, sem šahda wa-
 gona palihdušči, bet wehtra šahlufe wagoni dših uš preešč-
 šhu, pēe kam abi šrahdneeki tikūšči fabraukti.

No Bulgarijas. Rahšs ašresemes awišhu šinotajs rakša
 iš Filipopelles tā: Šai man nebuhtu tahš breesmas jareds,
 ka Bulgari leeleem pulkeem teel noteefati, es aštahju ūdria-
 nobeli un dewohš uš Filipopeli. Šš maldijohš un ari šawu
 maldišānānōš noschēloju. Wišur, kur šawā ihšā želošhānā
 nonahžu, redšeru breesmas. Weena dāta no teem Bulgareem,
 kas no kara-teefas noteefati, teel pa dāschadeem zeemeem
 ištūhtiti un tur zeemu tuwumā palahreti. Tapat dāta kara-
 teefas Filipopelē. Kur til nonahl, wišur palahreti Bulgari.
 Šaw šhō nelaimigo wešhānā šrdi ar breesmahm pilda. Ra-

tram noteefatam ir dšelsšrinkis aw fašlu, pēe kuzā ir šehde
 peetaišta un aw widukli apštīwirinata, šamehr rohkās ir uš
 muguras šafeetas; ištchetri lihds weezi nelaimigeē ir tā lohpā
 šafeeti, ka wineem weenā rindā ja-eet. ūdrianopelē Turki
 eetaišijūšči ihpašhu kohka eerikti, pēe kuzās noteefajamohš
 lohpā pēeseen. Pa leelakai dātai noteefateē ir semneeki, bet
 ari atrohn žilwekus iš žitahm laušhu šahrtahm. ūšwa-
 tar šika ūdrianopelē šahšs dakteris (ahštie) iš Šeni-Šograš
 noteefahšs, kas šawu mahžibu bija Pragās uniwersitēē bei-
 hšis un doktora-gohdu mahžibā šašneedšis. Tā rakša minetaiš
 awišhu šinotajs. Iš šchi šinōjuma šlaidri redšams, ka Turki
 Bulgarus šauj, ka meefneeki lohpus.

No Turzijas. Rā šaw šinojam, tad ūbchāšeešči šawu
 dšimteni aštahj un ar Turku kara-lugeem dohdahš uš Tur-
 ziju. Tagad uš Turziju efoht atnahkušči šahdi 30,000, kas
 Anatolijas pawalštē uš dšihwi nometifees. Šchee šautini
 ir lohki netihri un dšihwo leelā pulkā lohpā, tā ka jabaidsahš,
 ka zaur wineem lihpiņas šehrgās ne-išetahš.

— Rā laštajeem šināms, tad Bōšneeschi bija uš dumpi
 šahēhlušchees pret šaweem Turku warmahkeem. Tagad ašr-
 semes awišeš šino, ka Bōšneeschi dumpis eet masumā, jo dum-
 pineekem neween pahrtikas truhšt, bet ari ihša kara-wadona,
 kas wians išweizigi praštu pret Turkeem karā wešt; bet tam-
 deht šaw newar šajih, ka Bōšnija šaw meers, jo Bōšneeschi
 aštreaki pēe meera nedohfees, lihds wīnu likens naw atweeglinahš.

Telegrafa šinas.

No Peterburgās, tai 15. Šeptemberi. Rahdi 10,000
 Turku šahjineeki ar leelgabalneekem no Šošijas nahšdāmi tai
 10. Šeptemberi zaur muhšu jahineekem ištahš zauri uš Plewnu.

— Turzijas waldiba efoht ūnglijā wāstellejuše seemas-
 drehbes preešč šawas armijas. Turku kara-kuži ištūhlojoh
 to awgabalu šarp Warnu un Rištenschi. Beelina teekoht
 ar šlanšehm apštīwirinata. Rā dšird, tad Šerbijas waldiba
 efoht Turzijas waldibai aššaidufe rakšu, ka wina uš karu
 nedohmajoh, wina šikai šawus kara-pulkus efoht šapulzejuše,
 lai waretu šawas rohbeshās awšargah; bet Šerbu tānta grib
 šawu un tā tad war ari šaršč pret Turziju ištētees.

No Parihšes tai 15. Šeptemberi. Republikāneeschi-šozia-
 listu komiteja ištāidufe šawu wehlešhānās pašludinājumu lihds
 ar preeščšlikumu pabr šawu politiku. Šhini preeščšlikumā teel
 šahdas leetas pagehretas, kas weegli war Franžijā dumpi šajelt.

Geschiedemes Smaſ.

No Rigas. Mums ir pefufthits raksts pahre jauneetaj-famo mahzibas weetu (instituta), kura lauzineezes teef ismahzitas par behrnu fanehmejahm. Pahre scho mahzibas weetu jaw isgahjufcha numura ſirozjam, tapelz uf mineto ſirozumū norahdidami, tikai no eefufthita raksta to ſche ufrenſim, kas muhſu ſirozumā naw peeminehts. Minetas mahzibas-weetas (instituta) kurotorija iſfaka pagasta waldbahm, kas ſemneetu buhſchanaſ uf laukeem paſiſht, to luhgſchanu, ar weetigeem draudſes ahrſtu un mahzitaju lungeem aprunatees, lai waretu taſs preekſch tam jo derigalabs lauzineezes iſſinaht, ka ari lihſ 10tam Oktobrim ſchint gada to lauzineefchu peeteiſchanaſ rakstus, kas nodohmajufchaſ behrnu-fanehmejaſ amatu uf laukeem ufneentees, uf Rigu atſufthit un prohti uf ſchahdu adreſi:

„An das Curatorium der von Torklusſchen
„Gebammensſtiftung, Riga im Ritterhauſe.“

Wehl no Rigas. Ka laiſi pahrewehſchahs, to par peemehru ari redſam pee jigareem. Kad jigarus faſhta ſmeheht, tad tohs no ahrſemehm pee mums eeweda. Wehlak pee mums eetaiſija jigaru fabrikus un tagad muhſu jigaru fabrika jaw tahdu ſtahwolli faſneegufchi, ka winu preze jeb iſſtahdijami (fabrikati) teef tahtu jo tahtu iſwadati. Muhſu paſiſhtamais un leelakais jigaru fabrikus Riga ir „Kuchzinskij un beedra“ fabrikus un daschs labſ no muhſu laſitajem buhs winu jigarus piſhejis. Ko tu, mihlo laſitaj, dohma, zil tahtu gan ſchi fabrika jigari aiſeet? Du warbuhst dohmaſ, uf Leiſcheem, uf Wohleem, ja tahtu, tad uf Arewiju. Netrahpiji wiſ. „Kuchzinskij un beedra“ jigari aiſeet tikpat tahtu, ka muhſu ſwehtreifeekſ Scherbergiſ, kas Jeruſalemes grahmatu ſaraſtiſjis, reiſ aiſgahja, prohti uf Jeruſalemi; jo neſen „Kuchzinskij un beedra“ lunge dabuja paſiſteſchanaſ no Jeruſalemes, lai tup aiſſteleiſeht faurus maſohs ſiſprohs zigarinus. Zigari teef piurus ſufthiti uf Triestu (ſtaliſja) un no tureenas uf Jeruſalemi. Waram preezatees, ka mums Baltija ir fabrikus, kas pee tahdas flawas nahjis.

No Opeſakna draudſes. Mehſ gan waram preezatees, ka tagadeja audſe arween jo deenas jo wairak nahſ pee atthiſtiſchanaſ un gara gaiſmas. Bet wiſeem wehl gan ſchahda gaiſma neſpihd. Waj mehſ waram tahdus par gaiſmas mihlotajem faukt, kurei naklis meitas eet un ſaimneekem leelu ſchahdi dara? Schahdus mehſ waram faukt par tahdeem, kurei newar iſſchirt gaiſmu no tumſibas un gohdu no negohda. Daudſ mahjas, kur meitas winus eefſcha nelaiſch, tur wini atſpihtedami laiſch lohpus labiba. Kahda wakarā gadjahs kahdam amaneekam glufchi wehlu uf mahjahm eet, jo wiufch darba dehl newarejis agral tiſt. Netahſ no mahjas buhdams dſird, ka mahja karſch zehlees, jo dſirdjeis plintes ſchahweenus un ſuan reeſchanaſ. Drohſchi ſteidſees uf mahju, redſeht, kas tee tahdi par kara-wihreem buhſchoht, jo wiufch nemaſ uf to nebij dohmaſis, ka puifchi meitas eedami mahjas laudis beedejuſchi, lai no iſtabas ahrā nenahl, jo tad wineem ſilas muguras buhſchoht padariht. Minehts amatneekſ, gribedams winus redſeht, eet pee klehts, eefſch kuras meitas gut, warbuhst daschi buhſchoht eefſcha. Meita, kura no ſaweem wezakeem gohdigi uſaudoſinata, nebij puifchus eefſcha laiduſi. Puifchi to redſedami grib winam atreedtees un ſweeſch ar afmini; bet par laimi netrahpijuſchi. Kahdam rentineekam diwos wakaros lohpus labiba eelaiduſchi, tadeht, ka

wiufch meitahm netaujoht winus eefſcha laiſt. Wineem ween ar to nepeeteek, ka lohpus labiba laiſch, bet ari iſſit durwis un lohpus. Mehſ gan waretu glufchi meerigi buht no ſchahdeem naklis waſarkeem, ja muhſu draudſe til dauds ſweeſch puifchi un meitas nebutu eenahluſchi. Schahdeem naklis ſtaigatajeem tas wahrds gan buhtu gaulſchi derigs, kurſch pelenaja gada „Mahj. w.“ Nr. 38 no „P.“ k. ir uſſiſhmeſ prohti „Pittlaini.“ Jo muhſu puifchu darbi ar winu darbeem dauds weetas lihdsigi. Pee ſcheem wiſu wairak peedeſtrohdeht, jo wini pa mahjahm jaw agraki apſlata tahdus weetas, kur meitas gut. Behdigi atgahdinaju wiſeem naklis waſarkeem, ka lai wini eewehro, ka ſchahdi darbi naw par gohdu. So gohdigam zilwekam ſchahdus nedarbus nodariht prohti lohpus labiba laiſt, lohpus un durwis ahrā fiſt un zitees faldu meegu aiſtaweht, kurei no greuſteem deenas darbeem atpuhſchahs, ir gan grehka darbs un ja kahds tiſtu pee ſcheem minetekem darbeem peekerts, tas gan ohkreiſ wairak ne-eetu darriht. Tadeht luhdu wiſus jauneklus, tapat puifchus, kurei meitas, lai wini jaunibu wairak gohda tur, jo ſchahda puifchu apſahrt ſtaigafchana pa naktim un meitahm puifchu penemſchana naw par gohdu; jo kurſch ſchahdus zelus ſtaig gohdu nelad nemanto, bet tikai iſſimeeſchanaſ un negohdu lihdsi wezumam. W. J.

No Mahlpils. Mihlais laſitaj! Schi mana rakſteenahkamas rindinas Lewi gara wedihs uf wezo Mahlpili un winas apgabalu, kur Tu wiſu tapat atradiſi, ko ſche iſſit wahrds eſmu iſteizis. Mahlpils muifcha ſtahw uf augſta ar lapu lohkeem apaugufcha kalna. Tekoſcha upe eet ga muifchu burbulodama un putodama, uf kuras dſirnawas arohdaſ, kas nepeekudamas laiſch ſklaidri tejedamu uhdenti jaw fluhſchahm ſkreet, grandus ſmalſi ſamaldama. Ar lohkeem apdehſtihts zelſch wed muhs uf baſniſu, kas kahdu 1/4 werſti muifchas atſchirta ſtahw. Baſniſa ir lepni ſmuſka kalna buhweta, ap kuru leeli ohſoli un klawas ſchahdami lohkeem un preezigi uſſmaida. Augſtaſ tohrniſ uf mums behdigi ſem noſtataſ, it ka ſajihſt gribetu, lai mehſ faurus daudſkahrtus grehtus no ſirds noſchehlojam un ſchini Deewa namia eepreezinaſchanaſ melſejam. Sem baſniſas ir atrohdamſ po grabſ, kur agral tikufchi lihki glabati. Warbuhst latru gazaſ gahjeju gar ſcho Deewa namiaſ eijoſchu ſanems ſawada juhtas un tam prahtā nahſs behrna gadi, kur tas kriſtuhſ warbuhst ari eefwehtihſt un ſalaulahſ. 200 ſohtus no baſniſas uf augſta upes kraſta ir Mahlpils weza ſagrutuſe piln no kuras zittahrt leeſeem un greſneem muheem zits newar naw pahri palizis, ka pundamente un muhru drupi. Sed daschs labſ ſirdigs brunneekſ ir preekſch muhſu ſwehtas gibas lahwees un to zil ſpehdams aiſſtawejis. Ja tee apſahrt buhdami ohſoli ſpehtu runahſ, tad tee waretu daitu ko iſ pagahjuſchu laiku dſiſhwes mums jaunai pa-audſei paſtaht. Schi uſnahloht mums parahdahs brihnum jalt ſlats preekſch azim. Pahri eeraugam mahjas un buhdinam muifchas un krohkus, kur eedſiſhotaji iſtikufchi ſawu darbi ſtrahda. Tad wehl tahtal ſklaitajſ eerauga ſakas druwas uplawas, luplas birſites un kruhminus, kur wiſadi meſcha ſweh rini un putnini patihkamū patwehſmi atrohdt. Apalkſch kura wahm kahjahm tel upite, faurus wilniſchus arweenu uf preekſchu meſdama; ſklaidris uhdens iſteſk no ta tur buhdama awitina burbulodams upē; lagſtigalu mihligi jauka pohgafchanaſ atſlan pawafaras lehdns wakaros no upmales eewahm, la

Familijas noslēpumi.

(Statees № 36.)

„Ko tas gan nosīme?“ Miltona fāzija, pee meitas eenaht-dams, dohmadams us kahdu wehstuli. — „Grahfs ir lizis muhs us pufdeenu eeluhgt. . . Man nemas naw luste eet. Warbuht winam schodeen buhs kahdi weesi. No rihta tu ar grahfi pa dahrsu zeeraji, tad winsch neso tew nefazija?“

„No pufdeenas nebuhš nefa, papira,“ atbildeja Lihšina galwu palohzidama.

„Kapehš ne, meitiu?“

„Lohti swarigas leetas labad.“ atbildeja Lihšina. „Tu šini, papira, ka es ne-efmu nekahda aufchiga meitene, tad to meht man us reisi trihs mihletaji ir.“

„Trihs?“ — eesauzahs tehws. „Tu tilai mani gribi mah-niht. Kas tee kahdi ir? Waj weens naw grahfs?“

„Ja, weens ir gan grahfs. Un tas ir noschelojami.“

„Noschelojami? Kā tad tā? Ja jaw ihsta laime! Wifa Maškawa us tewi skatifees. Kā? Waj winsch tewi jaw us-runaja?“

„Ja, schorihst winsch mani bildinaja. Es newareju winam atbildi doht, un winsch gribeja ar jums par to leetu wakara runaht. Laikam newaredams fagaidiht wakaru, ir winsch muhs us pufdeenu lizis eeluhgt. Laikam nebuhš ne weesu. Weenigais weesis warbuht buhs mans ohtris mihletajs.“

„Kurš tad tas ohtris?“

„Zahnis Urmowš.“

„Lihšina, nepalaidees us to, winsch daudš johko. Es to par pilnu ne-eeraugu.“

„Ari winsch schowakar ar jums gribeja farumatees, un nu dohmaju, ka pee grahfa ari winsch buhs.“

„Tas nu ari gan naw fmahdejams,“ — tehws fāzija, „bet grahfam newaijaga to sinamu dariht, winsch mums daudš laba darijis.“

„Kā? Waj juhs dohmajat, man waijadsehs laikam grahfa rohku peenemt?“

„Lai Deewš pasarga, ka tewim ko pawehleht gribetu. Es wais ilgi nedsihwoschu, bet tew wehl wifa pasfaule preekschā. Wehli pate fewim draugu. Tawa laime ari preeksch manis buhs laime. Bet kurš tad tas treschais? . . .“

„Tas ir — Wladimirs Petrowitschs Urtigowš.“

„Muhšu dakteris? Tā! No ta ari to nebuhstu dohmajis. Winsch publejahs ar sinaschanahm tilai. . . Zitadi labs, gohdigs zilweks. Sakti, waj winsch tewi usrunajis?“

„Klusu zeesdama eedewa Lihšina tehwan Urtigowa wehstuli. Tehws to panehmis lasija:

„Zeenijama jaunkundse, Miltona Lihšina! Peedohdeet man, ka esmu jums fawas firds juschanas til ahtri sinamas darijis, un turklaht pehš juhsu rohkas luhdsis. Tagad esmu pah-leezinajees, ka newareschu juhs laimigus dariht; tadehš luhdsu peedohschanu, ka fawu wahrdu atpatal nemu. Luhdsu wehl weenreis peedohschanu. Urtigowš.“

Tehws Lihšina wehstuli atdohdams fāzija: „Chrmigi pateesi; Wladimirs papreekschu tawu rohku prasa un tad at-tal jo ahtri tew atfaka. . . Es to nefaprohtu. Ne-apdoh-miba! Tur gan buhs laikam kahds eemeelis. Winsch ari mandu wairak mihle nefa feeweeschus.“

„Bet kad es wiau buhtu mihlejuši, papira?“

„Waj tad tu wiau nemihleji, Lihšina?“

„Bate nesinu, papira,“ atbildeja meitene brihnidamahs. Pa-preekschu no wina bihjohs. Wina azis mani isbeedeja. Es behgu no wina, winsch laikam to bija manijis, un jahla mani zeeschakt usluhkoht. Behdigi ar wiau apradohs. Bet tagad newaru wiau wairs eeraudsiht.“

„Tas ir labi, ari es par to preezajohs, ka tu fewim zitu draugu wari isluhkotees. Urtigowš tewim fawa labuma pehš ir atfajijis, tizi manim!“

„Bet kas tad tur par eemeļu gan waretu buht?“

„Warbuht grahfs winam aisleedšis, tewi prezeht.“

„Bet ko lai ar grahšu eesahku?“

„Kā patihl!“

„Es jums apfohlohs, ka esmu gatawa grahfam fawu rohku fneegt un wiau mihleht!“

„Sirmgalwis apkampa meitu.“

„Baldees par tawu apdohmibu,“ winsch fāzija, „tu mani dari laimigu!“

„Kuna beidsahs un abi fataisjahs pee grahfa us puf-deenu eet.“

V. Kungs un dehls.

Pee grahfa us pufdeenu bij fanahlfuschi: Miltonš, Lihšina un Zahnis. Wiši sehdeja klusu ne wahrdu nerumadami, kad grahfs walodu usachma:

„Mehš wisi schē nu esam fanahlfuschi kahdas leetas pehš. Jums, zeenijams Miltona kungs, ir skaisa meita, bet es un mans brahlens esam abi winas mihletaji. Kuram no mums abeem wina nu fawu rohku dohs, tas buhs tas laimigais, bet oh-tris tas nelaimigais. Isipreeschat nu juhs to leetu!“

„Juhš sinat, kungi,“ Miltonš fāzija, „ka tas naw labi, ka schini leetā behneem ko pawehli. Tapehš ari es atkauju Lihšina walu dariht kā grib. Tomeht es faku, ka kad wina jums, grahfa kungs, fawu rohku gribetu fneegt, tad esmu ar to pilnigi meerā.“

„Lihšina, waj esat ar to meerā?“ grahfs jautaja.

„Kā tehws grib, tā esmu meerā. Tas preeksch manis leela laime.“

Grahfs apkampa Lihšinu un fāzija: „No schi brihšcha esti tu mana bruhte. Schi deena ir ta laimigaka manā dsihwibā.“

„Es wehlu, brahlen, tewim laimi!“ — Zahnis fāzija, grab-fam rohku fneegdamš.

„Laimi usdchruschi, wisi zehlahs no galda.“

„Kungi!“ — fāzija wehl Miltonš, „jums wehl sinamu daru, ka manai meitai ari wehl treschais mihletajs bij, bet tas atkal ahtri pats atfajijahs.“

„Atfajijahs?“ Zahnis eesauzahs. — „Tas ir nefaprohtami.“

„Schē ir wina wehstule! Lafat!“

Zahnis wehstuli iflasijis fāzija: „Muhšu dakteris!“

„Bet Lihšina,“ grahfs fāzija, es tewi nu prafu, waj tu ari wareji dakteri mihleht?“

„Atsihlohs, grahfa kungs,“ atbildeja Lihšina, „ka wiau nekad ihsti ne-esmu mihlejuši.“

„Tas ir brangi, schis wihes ari tewi nekad newaretu lai-migu dariht,“ grahfs fāzija.

Nu jahlahs runa par kahšahm un zetoschanu no fchejee-nes. Ka Miltonš flimibas pehš lihdsi newareschoht zehoht, ari tas tila peeminehts. Winsch wareschoht meerigi pee dak-

tera dshwoht. Zahnis aigahja un grahfs ar Lihfina un Miltonu ween palika. Ilgi wina wehl runaja par nahlofchu dshwi.

„Es gribu kahdu pili Widsemé, juhrmalâ pirkt. Tur waresim mehs wafaru, un Behterburgâ seenu pawadiht“ — fazija grahfs.

Lihfina un Miltons bij ar to meerâ.

Wehlâ wakara wina schlihras.

To paschu wakaru notika art grahfa dshwohli zits flata. Dakteris Urligows fehdeja sawâ istabâ dshkâs dohmas nogrimis. Durivis atwehrahs un grahfa kambarsfulainis Behteris eenahja pee wina.

„Ko tu gribi?“ — jautaja dakteris eenahjeju.

Genahjejs zeeta klusu, bet krehflu nehmis atfehдахs dakteram preti, un flatjahs ar dedsigahm azim us sawu — dehlu.

Lafitaji nu labi fapratihâ, ka dakteris Urligows bija Behtera dehls Wladimira, kuru grahfs isflohlojis un sawâ deenestâ peenehmis bij. Tapehjs ari bij grahjam par dakteri tahda leela wara.

Dakteris mantdams, ka Behters laikam wifu par scho mihlestibu sinoht, fagrahba wina rohku un fazija:

„Tu fini, mihlais tehws?“

„Sinu wifu!“

„Waj winfch tew fazija?“

„Waj winfch ar fulaini nu runahs?! Ne! Es wifu aifdurwim noklausijohs.“

„Ko tad wina fazija?“

„No kura? Waj no grahfa? Saprohtama leeta, ka wina ar abahm rohlahm tahdu prezineeku fanems . . . Wehjs Zahna ari neschloja.“

„Bet, pehjs manim?“

„Wina dewa tawu wehstuli lasiht un fazija, ka eenihdoht tahdu zilweku, kas wairal zeeni naudu nefa mihlestibu.“

„Labi!“ — dakteris eefauzahs. — „Es efmu tahds! Lai wina nu mihle grahfu. Bet es gribu dshitees dariht, ka wina to wairal mihle, kuru tagad eenihd, un to eenihd, kuru tagad wairal zeeni nefa mani.“

„Mihlais draugs,“ Behters fazija, „es efmu dumjch zilweks, un newaru tew nefahdu padohmu doht. Man jaw feschdefmit gadu, un galwina balta . . . bet klausees, ko tew teikfchu: Ar siwru neschlojees, ar bagatu neteefajees.“

„To sinu, mihlais tehws. Bet wajjaga atreebtees. Lihfina bija mana. Wina mani mihleja. Nebuhthu winfch grahfs un bagats, wina man peederetu un es buhtu laimigs. Es buhtu ar scho mihlestibu apmeerinajees. Bet tagad gribu fcheem zilwekem ta atreebtees, ka tee sawâ dshiwibâ buhs nelaimigi. Es gribu wifceem zilwekem kaunu dariht, jo wif ir wiltneeki!“

„Mans Deems! Ko winfch runa!“ — drebedams eefauzahs Behteris. „Dehls, tu esi neprahfigs . . . Tew faprafchana sudusi . . .“

„Es gribetu gan, ka wina man sustu!“ — fauja dakteris ar trihzedamu balsi. „Kas ir faprafchana wairs preeksch manis? Za dara mani tagad til nelaimigaku! Tu fini, ko man grahfs laupijis! Ne, tu nesini wis! Tas naw deefgan, ka winfch mani nelaimigu darijo, Lihfina atnemdams. Ne! Winfch pawehleja man, pascham Lihfina atfajiht. Tas wehl naw deefgan! Winfch pawehleja man, fewi apmelotees, few

gohdu laupiht. Winfch pawehleja man rakstih, ka es mantas lahribas deht no Lihfinas atfakohs . . . Nolahdehts ir winfch un wif wina apafschneeki! Wifu, wifu gribu dariht, lai waru winaam atreebtees.“

„Nedrihstu tewi mahjih!“ — Behteris fazija. „Bet to sinu, ka Pestitajs sawus eenaidneekus ari pee krusa wehl fwehtija.“

„Es ne-efmu Pestitajs, un ari newaru fwehtih! Es gribu atreebtees!“

„Un tewi nogalinahs ka tahpu!“

„Wifs weena alga, kad til waretu eenaidneekam atreebtees.“

„Wladimir, usklausees! Es efmu grahfa fulainis un man peenahlahs winam ustizigi kalpoht. Za kahdu wiltibu pret winau manfchu, tad gribu winaam to sinanu dariht.“

„Dari kas tew peenahlahs. Manas dohmas taps sinamas.“

„Bet kad tu pehjs wina dshiwibas dshitees?“

„Ne! Nohaut waru es winau katra brihdi! . . . Bet kas man ar wina dshiwibu par datu? Gribu til to dariht, lai ari winfch to juht, ko es tagad fajuhtu. Za winfch to juht ko es, tad efmu meerigs.“

Behdigi kratija Behteris galwu, un ne wahrdu nefazijis isgahja. Sawâ kambari eegahjis winfch nopuhtahs: „M Deems! Iglahb manu dehlu un manu kungu!“

VI. Noshchlofchana un falihdshnashanahs.

Uf Lihfinas un grahfa kahfahm fapulzejahs wifa Masflawa. Gohda-deenas bij lustigas. Wif bij preezigi un besbehdigi. Ari dakteris islitahs meerigs un preezigs. Bet firdi winam isflatijahs sawadati.

Ari sawâ kahsu deenâ ne-aismirfa grahfs daktera luhgshanu peepildiht. Winfch schpinkoja Behteram sawam kambarsfulainam brihwibu. Bet schis ar afarainahm azim prafija: waj scho no fewis aifdsenoht?

„Ne,“ grahfs atbildeja, „mehs waram lihds dshwes galam lohpa palikt.“

„Nu kapehjs tad man brihwibu dahwinat?“

„Kas war nahlamibu sinah? Baturi wina ween fewim.“ Behters patezahs grahjam par wina labu prahtu.

Drihs pehjs kahfahm grahfs aifzeloja uf zitu widu. Lihds nehma winfch til Behteri un wehl weenu fulaini. Toreil nebija wehl dsheszeji, kapehjs wajjadseja zeloht ar rateem un firgeem.

Zelodams, winfch eegreesahs kahda pilt Widsemé. Lihfina bij weenumehr preeziga. Schi pils Lihfina lohti palika. Bet pils bij weza un fakritusi. Daudsi to bij jaw gribejuschi pirkt, bet tahs wezuma deht ween to nebija darijuschi. Bet grahfs wis ta nedarija. Pili nopirzis winfch isstelloja no Nigas flawenu buhrmeisteri, kuzam tad pili pahrelaboh usdewis, pats tahlal zeloja.

Winau zeloschanahm negribam weenumehr lihdsi staigah. Tur nekas wehra leekams negadijahs. Jaunais pahris bij laimigs un ar wifu meerâ. Wifur, kur tee zeloja, wina tika labi usamenti un laudis bija ar wineem meerâ, jo grahfs wifur labi malfaja.

Katru nedetu wina dabuja wehstules no Masflawas. Grahfs no brahlana Zahna un no daktera par flimneeku nama buhshanu, bet Lihfina no tehwa.

Ne-ilgi pehjs winau aifzeloschanas bij general gubernator par grahfa flimneeku namu sinu dabujis. Bija ari dshede

jis, ka tur pawifam fawadâ wihsê ahrstehoht. Tas nu fuh-tija kahdu isluhku us Masflawu, pahrluhstoht un apskatit Ureligowa ahrstefchanas wihsî. Sinahst dabujis, kâ Ureligows ahrsteja, wihsch pawehleja, ka flimneeku namu buhschoht aisdariht.

Grahfs no brahlena to sinu dabujis rakstija general-gubernatoram wehstuli, ka flimneeku namas ar waldischanas at-lauschanu efoht uszelts, un ka winâ lihds schim jaw 10,000 zilweku efoht ahrsteti, kapehz tad to buhschoht aisdariht?

Gubernators atbildeja, ka likumi to pawehloht, ka flimneeku namam wajagohht tuhdat tapt aisdaritam.

Grahfs ari nu pawehleja, ka flimneeku namu lai aisdaroht. Dakteram Ureligowam lai ismaksajohht tapat kâ arweenu wina lohni, bet ja dakteris krobna deenestâ griboht stahtees, tad pa-preekschu no fcha lai attauschanu isluhdschoht.

Dakteris to dsirdejis rakstija grahsam schahdu wehstuli:

„Flimneeku namas, pehz juhfu augstibas pawehles ir aisdarihts, un par juhfu labu prahtu gauschi pateizohs. Bet es luhgtu juhs, manim attaut deenestu usnemt, kuzâ neweenam naw japaklausa. Kâ juhfu dsimt-ihpafschums luhdsu es jums par to. Negribu zereht, ka juhs us manim par pagahjuscheem notikumeem wehl dusmoseetees. Man pascham tagad smeekli nahst par fawu agrako dumjibu. Es ari nemas nesinaju, ka juhs Lihstiu mihlejat. Ari juhfu leelmahti luhdsu, manu ne-apdohmibu peedoht. Luhdsu it gauschi, manim attaut us Pehterburgu zetoht. Tagad esmu wisas dusmas aismirsis. Esmu jitads zilweks. Juhz par mani warbuht smeefatees, fazidami: „Ureligows ir negudris tapis, wajaga winam peedoht!“

Grahfs bija ar fcho wehstuli meera, un rahdija to, ka arweenu, Lihstina. Lihstina to lasija.

„Tu tak winam peedoht, Lihstina?“ — grahfs jautaja.

„Lai Deewis ir ar winu!“ Lihstina atbildeja. „Saki winam, ka es us winu nemas wairs nedohmaju. — Bet kas tas ir ar to dsimt-ihpafschneeku tani wehstule, to es ne-isprohtu?“

Wimâ azumirkli grahfs gribeja wisu isteilt, bet apdohmajees fazija: „Tas ir tik tahds dumjsch teikums. Doreis, kad es to no Wahzijas lihds nehmu, wihsch prasija man: Waj mani tur par dsimtihpafschumu ne-eerakstihz? Un tapehz ari mehs johku pehz to weenumehr peeminam. Waj nu faprohti, Lihstina?“

„Ja, nu faprohtu.“ — Lihstina atbildeja kahdu grahmatu lasidama . . . „Pateiziba . . . Laiks . . . Jhsti fakohht, man ar to nelahdas dadas naw.“

Runa fahlahs atkal par zitu leetu.

Grahfs rakstija dakteram, atlaudams tam us Pehterburgu zetoht. Nu eesahlahs stary grahsu un dakteri draudsiiga rakstifchanahs, un dakteris grahsam dauds reises fawu dsihwi Peh-terburgâ sinamu darija.

Dakteram Pehterburgâ ari brangi gahja. Wihsch tika ahtri ween flawens wihs. Ari naudas eentahfchanas bij tam lohki leelas.

Wihsch ari stipri nopuhlejahs ar magnetismas pehtifchanu. Tas gribeja gruntigi ar fcho dabas noslehpumu eepashtees. Drihi wihsch jaw ar fawu magnetismu bij tik tahku tizis, ka latram wareja pawehleht ko dariht. Szija wihsch us magnetiseerejamo zilweku: „Guli!“ — tad tas tuhlin aismiga. Ratriis par winu brihnijahs. Ratriis gribeja no wina tapt magnetiseerehts.

VII. Magnetiisma.

Pehterburgâ gahja tagad pawifam ehmigi. Ureligowa wahrds ween tika wisur peeminehts. Ureligows bij wisur isflawehts. Wisi tik no Ureligowa ween gribeja tapt ahrsteti. Saprohtama leeta, ka tahdâ wihsê Ureligowam no wisahm malahm nauda kâ krusa bira.

Kad zilwekam labi eet, kad tas bagats, tad tas paleef ari lepnis un mas ar nabaga laudim fa-eetahs. Bet pee Ureligowa tas tã wis nebij. So nabagaks tas ahrstejamais bij, jo ar labaku prahtu wihsch to ahrsteja. Dauds augsti lungi gribeja Ureligowu par mahjas ahrsti peereent, tam leelu lohni fohlidami, bet Ureligows atteiza latram, ka efoht grahsa Urmowa mahjas ahrste.

Pehz weena gada ari grahfs atnahja us Pehterburgu. Jauna leelmahte tika ar leelu gohdu fanemta no augstas kahrtas dahmahm. Dahmas winu fanehmuschas fazija, ka Lihstina efoht ta laimigala feewa, ne fawa flaituma deht, ne tadeht, ka tai bagats wihs, bet tadeht, ka tai tas flawenakais mahjas dakteris efoht, prohti Ureligows. Lihstina ari bij preeziga, ka ari te zitu runu ne-eefahla, kâ ween par daktera dsihwi un brihnuma ahrstefchanu. Wina fazija, ka no daktera nekahdus brihnumus ne-efoht redsejusi, wina pashtohht to tik ween kâ flawenu ahrsti. Steweens negribeja tizeht, ka wina ne-efoht no daktera likufehs magnetiseereetes. Grahfs ari dsirdeja fawa daktera leelo flawu un magnetismas nihtotajs buhdams, wihsch nogahja us wiseem magnetismas wakareem, kuzus dakteris mehdsâ notureht.

Kahdu reisu grahfs isrihloja magnetismas wakaru pee fe-wim. Dakteris magnetiseereja grahsu. Wihsch nefazija neweenu wahrdu, bet grahfs wisu darija, ko dakteris gribeja. Kad magnetiseerefchana bij beigta, tad daschas dahmas luhdsâ grehseni Lihstina, lai ari ta leelotees magnetiseereetes. Wina negribeja, prasija grahsam un tas jautaja dakteri, waj wareschoht to dariht?

„Saprohtu, ko gribat faziht,“ — dakteris atbildeja. „Lai mana preekscheja dsihwe un dohmas netaptu aistikas, to gan negribetu dariht. Ufajitees no magnetiseerefchanas buhtu man par kaunu. Grihu dariht fawadu magnetiseerefchanu. Luhdsu no grehsenes weenu lakatu panemt un winu luhgt, lai fehd meerigi, bet lai nestaija.“

„Ah! faprohtu!“ — grahfs fazija. „Ta buhs branga mehginafchana.“

Grahfs peegahjis pee dahmahm, luhdsâ tahs, lai eelaischo-tees ar grehseni runas, un pee Lihstinas peegahjis luhdsâ no tahs nehldogu.

„Ko ar to dariht?“ — Lihstina jautaja brihnidamahs.

„Man wajaga . . . neeziga magnetismas prohwefchana, pee kuzas dakteram nehldogs wajadsigs,“ — grahfs atbildeja.

Kaut kahdas bailes raustija winas kruhtis, bet negribedama nepatifikchanas dariht, pasneedsa grahsam nehldogu un pate eefahla ar dahmahm runahst.

Azis pazehlufti wina eeraudsija nehldogu daktera rohtas. Dakteris tã kâ nehldoga gaisu ee-elpoja. Noslehpumu pilnas dohmas eefchahwahs Lihstina galwâ, ka wihsch laikam nehldogu butfchojoht; pehdigi speeda tas nehldogu pee fawahn kruhtim. Wihsch meta azis us grehseni. Ar fcho azu usmeschanu Lihstina nelo wairs neredseja.

(Turpmal wehl.)

Gradi un feedi.

Kahrlis Augusts un pelekee wirswahrki.

Weimaras herzogs Kahrlis Augusts, flawena dseefmineeka Gehles draugs, mira 1818tā gadā. Ir sinams, stahsta „Goh-tas lapa,” ka tam wezajam lungam nefur labaki nevatika, kā tanis ehnu gangōs Weimaras parkā. Tā nosauktā Romeefchu namā winfch uš ilgaku laiku nometahs un zil winu ta weentuliga dšihwe fchini namā eepreezinaja, to leezina wina wehstules. Tā winfch reis ari sehbeja kahdā brihnum koh-fchā Maija wakarā Romeefchu nama preefchā un tam zetam, kas teefcham uš pilsefhtu gahja, bija muguru atgreesis, kā tas jaw wina eeradums bija. Ir patihlami winfch bija atsweltnes-krehslā atflehjees, pihi tureja mutē, roklas fawu pe-leku wirswahrku kabatās eebahsis un firds winam aif preeka puffsteja, to jauku wakarū apluhfojohit un jautras putnu dseefminas klaufotees.

Tif dšiki winfch bija dohmās eegrimis, ka winfch to wihru nepamanija, kas no Augfch-Weimaras zeema nahja. Tas bija kahds fedlineeks, H. wahrdā, kas tai smukā pehzpufdeenā bija igahjis pastaigatees, bet bija kahdā wihnuš eetizis un tur drufzia pahr mehru dšehris. Kad nu winfch tuwaki pee Romeefchu nama nahja un tur fawā preefchā ko tanis pelekos wirswahrkōs sehdam cerauga, fahl peepeschi winam wif pirksti kuteht un winfch dohma: „Pag, kē tu nu man efi, tu nefur nederigais kambara fulainis. Nu tagad tew rahdifchu, kā tu nabaga plukata ar fedlineeka meitu gribi mihlinatees, un ta ari tawa waina, ka es leelherzoga pilsefedlineeks ne-efmu tapis — pagaidi, tagad tu dabuši to smukako pehreenu.” Tā runadams winfch arweenu tuwaki lihda un schwihlfch! ar fpeeki ušwelk sehdetajam par muguru.

Kā wehifch leelherzogs bija uš kahjahm. Winfch kampa pehz fawas muguras, pihe guleja fadragata pee semeš. „Wilti, pehrtoni, dewini welni!” tas bija wifš, ko winfch fchini azumirkli eefpehja iffaukt. Bet fchini pafchā azumirkli palika tas lihds nahwei isbihjees fedlineeks tif flaidrs prahā, it kā winfch uhdeni ween buhtu dšehris.

Birms noštraipeleja winfch gar lohku un atflehjahs tur sekundi it kā nedšihws, bet tad winfch fanehmees fkehja, it kā pats nelabais uš lameefcheem winam tupetu, uš pilsehtas puff.

„Tu, tu,” fauja Kahrlis Augusts, „nahj ahtrā, fafohdihš tehwinfch mani misoja. Skrej pakat, apstatees, kas tas kahds bija!”

Kambarafulainis gahsahs if nama un tam laundaritajam pakat. Puhfdams elfdams atpakat atflehjis, ifstahstija winfch nelaimigaja kahrtu un wahrdu, ko winfch wehl bija panahjis.

„Winfch ir Zuhfu augstibu par mani turejis, iadeht ka es Zuhfu nonefatus wirswahrkus walkaju. Un tapehž ka es nabags, negrib winfch man fawu meitu doht, kaut gan mehš weens ohtru gaušchi mihlam, un winfch ari tiz, es efoht Augstibu peerunajis, lat winu par pilsefedlineeku nezeleht.

Herzogs wehl arweenu muguru berseja. „Tad juhs abi tif mihli tureetes? Sinams, no tawas eenahlfchanas newar feewa un beheni pa-ehstees. Bet klausees, man tatschu buhtu mih-laki, ka tu manus wezohs fwahrkus nonefatu. Tahda pahr-mainifchana warbuht waretu wehl atgaditees.

Ohtrā rihtā kambarafulainis ar fchahdu pawehlu amata-istabā eenahja: Meisteram H. buhs tuhli uš Romeefchu namu dohtees. Smeetees winam tomehr waijadseja par to nobih-jušchohs fedlineeku, kas ar drebedameem zekeem wina preefchā stahweja un ar feewu un meitu behdajahs. Ka winfch zauru nakti ne azi ne-aifdarijis, ne buht winam nebija waijadfiga augsti un fwehti apleezinaht; bet nu wifš neko nelihdseja, fwehtdeenahs fwahrkōs bija jagehrbjahs un prohjam gahja joh-neem. Meistars tizeja, ka nu eijohit teefchahm uš kartawahm; feewa paredejeja fawu wihru jaw pahmahjifchanas-namā.

Preefchklambari nebija winam ilgi jagaida; herzogs lika winu faukt. Tē stahweja Kahrlis Augusts ar faturkajufchohs peeri un fwehrodamahm azim. — „Waj winfch fin, ko winfch pelnijis?”

Grehzineeks nogahsahs uš zekeem un luhdja fchehlastibas, bet Kahrlis Augusts fauja: „Ušzelees! — Winam pafcham fē-wim strahpe jafpreefch.”

(Turpmat beigums.)

Stahstini.

Kahds aklis fatika krohpli un fchim prafija: „Kā eet?” — „Kā tu redsi!” bij atbilde.

„Tew waijaga man tagad aismalfahit tohs astonus dahlderus, kuzus tu man efi parahdā. Preefch tagadejeem fliteem laikeem ir nauda ohtri teel wehrtā,” prafija kahds schihds fawam parahdneekam. „Nu labi!” fajija parahdneeks, „fch; ir fchetri dahlderī. Kad nauda ohtri teel wehrtiga, tad es tew wairs parahdā ne-efmu.”

Kahdā ahrfemes Bahzu awifē bij reis fchahds fū-dinajums lafams: „Jauns wihrs no wideja auguma, kurfch prezetees wehlahs, mefle uš fcho jaw wairs ne-apy-rastu zetu weenu wezigu, fapratigu lungu, kas ar to ifrunatohs.”

G. Schmidt.

Befwainigs fapnis.

Weentuls klusu staigaju
Jautā puku leija,
Meitmu tur redseju
Staidrā eng'lu setja.

Ta man preti futaidija
Sazidama kohfchi:
Nebaidees, nahj tuwumā
Aplamp' man it drohfschi.

Saldā preefā lihafmodams
To pee kruhtim fpeedu;
Mihlis' juhtas fajufdams
Butfchmu tai sneedsu.

Bet uš reis ta fagruhwa,
Pukes wihā — fritā,
Tur fur rohšes seedeja,
Dadschi titat mita.

Stuhla Bahnis.

Atbildebams rebaktehrs Ernst Plates.